

MUZEJ GRADA RIJEKE U PALAČI ŠEĆERA – OTVORENJE STALNOG POSTAVA

mr.sc. ERVIN DUBROVIĆ □ Muzej grada Rijeke, Rijeka

Sve fotografije u prilogu snimio:
Petar Fabijan

sl.1. Riječki torpedo – od izumitelja do izuma, do pojedinih dijelova i instrumenata torpeda. U ovoj je prostoriji i prikaz Rafinerije nafte na Mlaci, također jedne od najvažnijih u Srednjoj Europi.

sl.2. Carski orao i Mletački lav – uvodna dvorana koja prikazuje okvire riječkog gospodarskog uspona.

Spektakl otvorenja

Konačno je nakon dugog iščekivanja i više pomicanja rokova u petak 13. studenog 2020. svečano otvorena nova zgrada Muzeja grada Rijeke u baroknoj palači izgrađenoj 1786. godine. Iako petak 13. izgleda kao šala ili vic, datum koji bi oni s jačim predrasudama rado izbjegli, tog je dana Muzeju grada Rijeke doista zasjalo, a da otvorenje bude svečano i da dobije naročitu važnost pobrinuo se državni vrh – te su uz Gradonačelnika i Župana, kao i brojne riječke i primorske uzvanike, u događaju sudjelovali i Predsjednik vlade i Ministrica kulture i medija, i visoki predstavnici Ministarstva financija i Ministarstva turizma.

Događaj u svakom slučaju vrijedan pažnje koji je, usto, u nemilim vremenima, poprmio i posve neobičan tijek. Od 14,30 sati poslijepodne do 20 sati uvečer nizale su se procesije uzvanika – prvo brojni novinari, onda državni vrh, zatim lokalni političari, sponzori, mjesni uglednici... među njima i neki od vodećih riječkih i hrvatskih muzea-

laca i kulturnih djelatnika.

Narednih je dana Muzej otvorio vrata građanima – od subote do subote upriličen je tjedan dana „otvorenih vrata“, besplatan cjelodnevni vođeni razgled Muzeja. Nizale su se grupe s unaprijed podijeljenim ulaznicama, sa strogo određenim režimom ponašanja – svaka karta za točno određeni dan i sat i za točno određen rok borav-

ka u zgradi – sat vremena. Ukupno je, unatoč strogim epidemijskim mjerama, u prvom naletu Muzej razgledalo oko 2500 građana.

Uvod – od Muzeja narodne revolucije do Muzeja grada Rijeke

Muzej grada Rijeke nastao je 1994. preustrojem Muzeja narodne revolucije, osnovanoga 1961. godine. Muzej narodne revolucije posljednja je gotovo dva desetljeća bio smješten u hvaljenoj zgradi arhitekta Nevena Šegvića, izgrađenoj 1976., koja je smatrana prvom namjenski izgrađenom muzejskom zgradom u Hrvatskoj nakon Drugoga svjetskog rata i nagrađena je saveznom nagradom novinske kuće Borba – najvećim priznanjem za arhitekturu u Jugoslaviji. Doduše, bilo je i onih koji su govorili kako je riječ o plagijatu jer je zgrada pomalo nalik na Whitney Museum u New Yorku, no to ipak ne umanjuje činjenicu da je riječ o atraktivnom primjeru moderne arhitekture koju danas, kada Muzej grada Rijeke već ima više prostora, sami muzealci nazivaju – *Kockicom*.

Muzej se od svojega preustroja posvećuje temama iz novije povijesti Rijeke. Bitan napredak grada počinje 1719., kad je carskim dekretom Karlo VI. proglasio slobodnu luku. Otada se grade prometnice i luka, osnivaju se manufakture i tvornice, sve se jače razvija trgovina te društveni i kulturni život. Stoga je Muzej od svog početka usmjeren na prikupljanje građe iz novije povijesti, dijelom zato da izbjegne teme kojima se već bave drugi

sl.3. Riječki orao – četiri riječke ideološke opcije – autonomisti, Hrvati, Talijani i mađaroni. I sedam riječkih zastava dvadesetoga stoljeća.

sl.4. Fumijeva dvorana sa stropnim slikarijama te bistama i portretima znamenitih Riječana.

sl.5. Merika – dvorana o iseljavanju u Ameriku, o organizaciji egzodusa i iseljeničkim sudbinama.

sl.6. Sve za dom – prikaz proizvodnje namještaja, šešira, čokolade, riže i – lijekova.

sl.7. Kazalište i život – dva stoljeća teatarske povijesti.

sl.8. Zabavna glazba i rok – najpoznatiji riječki pjevači, rok grupe i omiljene skladbe od 1950. do 1990.

riječki muzeji, no još više iz uvjerenja da se pravi karakter Rijeke razvija upravo tijekom tri posljednja stoljeća, kada dobiva stratešku važnost za izvoz sa širokih prostora Srednje Europe. Moderna se Rijeka razvila kao bitna, najjužnija točka Srednje Europe, na njezinu susretištu sa Sredozemljem, pa su i glavne teme riječkoga Gradskog muzeja neizbježno čvrsto povezane sa širokim srednjoeuropskim prostorom.

Prikupljanje građe od početka je usmjereno prema budućemu stalnom postavu. Okolnosti prikupljanja uglavnom su bile povoljne. Iako Muzej otpočetak nije uživao osobitu potporu gradske vlasti te je nakon propasti Jugoslavije i socijalizma Muzeju kao simbolu (ili čak bastionu) *ancien regimea* prijetilo ugasnuće ili utapanje u drugi, omiljeniji i ugledniji pokrajinski muzej, ipak je preživio napade i nakon kraćega zastoja tijekom ratnih godina postao snažna pokretačka jezgra brojnih istraživačkih izložaba koje su, uz muzealce, okupile i brojne vanjske istraživače iz Beča, Graza, Budimpešte, Rima, Trsta, New Yorka, Londona, Ljubljane i Zagreba. Istraživanja i izložbe usmjerile su se na ključne, ali dotad gotovo potpuno neuočene i neistražene teme novije riječke povijesti: *Riječka luka: povijest izgradnja promet; Adamićevo doba 1780. – 1830.; Merika: iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.* Uz te velike izložbe održana su i brojna popratna događanja te objavljeni opsežni katalozi i monografije.

I manje izložbe, i one kompleksne, kao i one koje su ponajprije predstavljale prikupljenu građu, bitno su pridonosile radu na budućemu stalnom postavu. To su, prije svega, *Čarobna igla: zbirka gramofona i riječka diskografija te Reklama u Rijeci 1890. – 1940.* Priređeno je više izložaba slika iz zbirke Muzeja (*More, kamen, grad; Lica govore...*), kao i izložaba o znamenitim riječkim arhitektima (Igoru Emiliju, Ninoslavu Kučanu, Zdravku Bregovcu, Emiliju Ambrosiniju, Giovanniju Rubinichu) i fotografima (Viktoru Hreljanoviću, Igoru Emiliju, obitelji Smokvina, Ervinu Debeucu...). Priređeno je i više izložaba o temi Drugoga svjetskog rata i ranih poratnih godina (*Logori u Hrvatskom primorju; Mirovni ugovor između FNRJ i Italije, Pariz 1947.; Rijeka: sjećamo se / Fiume;*

riccordi), izložaba s temom riječke industrijske baštine (*Riječki torpedo – prvi na svijetu; RIP: Riječka industrijska priča*), kao i izložba riječkih razglednica (*Pozdrav iz Rijeke / Un saluto da Fiume*).

Građa je prikupljena u posebnim okolnostima. Naime, upravo su u vrijeme preustroja Muzeja konačno propala brojna riječka poduzeća, a u tim je nesretnim okolnostima bar bilo moguće brojnu dragocjenu građu sačuvati od gubitka i pohraniti je u Gradskome muzeju. Nevelikim, ali ipak redovitim sredstvima što ih Muzej namjenski dobiva za otkup, restauraciju i zaštitu građe od svog osnivača – Grada Rijeke, otkupljeni su brojni dragocjeni predmeti poput slika riječkih i hrvatskih slikara iz zbirke propaloga riječkog brodarara Jugolinije (Croatialinea). Pristigla je i građa Tvornice papira i Torpeda, kao i Rafinerije nafte na Mlaci, prikupljena je i građa iz drugih propalih metalčkih tvornica i ljevaonica (*Rikard Benčić i Aleksandar Mamić*). Također je prikupljena i znatna kazališna građa (iz HNK Ivana pl. Zajca). Stjecajem okolnosti u nekoliko je godina prikupljena i mala, ali sustavna zbirka gramofona (iz razdoblja 1900. – 1980.), kao i zbirka satova (iz razdoblja 1800. – 1950.). Jedna je od najnovijih akvizicija cjelovita zbirka laboratorijskih posuda i instrumenata, donacija Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije u Rijeci, koji ima tradiciju kontinuiranog djelovanja dugu 120 godina.

U svakom slučaju, nakon 25 godina istraživanja, prikupljanja, obrađivanja i prezentiranja građe Muzej je spreman za prvi cjeloviti stalni postav riječke povijesti, koji pretežito priređuje na temelju vlastitih istraživanja i s građom iz svojih zbirki.

sl.9. Rijeka i svijet – završno poglavlje o usponu Rijeke, o riječkim brodarima i brodograditeljima, s globusom i kartom riječkih brodarskih linija koje dosežu i najudaljenije zemlje.

Muzejski prostori i Palača šećera

Gotovo od samog početka kustosi Muzeja grada Rijeke svjesni su da Šegvićeva hvaljena i ujedno osporavana *Kockica*, namjenski izgrađena za Muzej revolucije, s izložbenim i uredskim prostorima, no posve lišena prostora za čuvanje zbirki, nije prikladna za stalni postav Muzeja grada Rijeke.

Muzej narodne revolucije nije raspolagao opsežnom građom – imao je samo nešto oružja i mali broj drugih predmeta te mahom fotografsku i papirnatu građu – memoare, dokumente i tiskane proglose. Iako je stalni postav specijaliziranog muzeja s uskom temom rata i revolucije bio uzoran i na razini svoga vremena, moderna, ali podosta mala zgrada neprikladne prostorne organizacije, stiješnjena u kutu vrta Guvernerove palače, danas je zadovoljavajuća za povremene izložbe, ali nikako nema odgovarajuće uvjete za stalni postav Muzeja grada Rijeke.

Kustosima je već od 1990-ih godina jasno da će se Gradski muzej ubuduće neizbježno morati razvijati u više odvojenih cjelina i u više prostora, na više mjesta u gradu. Iznimno raznovrsna građa, od riječkih poštanskih maraka i novčića do velikih i teških strojeva – torpeda, traktora i oklopnih vozila proizvedenih u riječkoj tvornici *Torpedo*, nipošto ne pripada u iste prostore ni u isti muzejski postav.

Prvi, iako usko specijalizirani stalni postav Muzej grada Rijeke otvorio je 2016. u bivšemu željezničkom skladištu na Žabici. Te je godine postavljena stalna izložba *Riječki torpedo – prvi na svijetu*. Prvi izlazak iz *Kockice* bio je bitan iskorak jer se počeo stvarati „muzejski lanac” kojemu su se uskoro pridružili novi prostori i izložbe. Do

danas su već podmakli radovi na Titovu brodu *Galeb*, koji će također biti dio Muzeja, a prezentirat će posebne teme. Ponajprije će govoriti o Titu i njegovim putovanjima, o Pokretu nesvrstanih, kao i o svakidašnjem životu na brodu.

Već je otvoren i Muzej farmacije Jadranskoga galenskog laboratorija kojemu je Muzej grada Rijeke partner te je priredio dio postava o poznatoj riječkoj tvornici lijekova *Alga*, koja je djelovala između dva svjetska rata.

Očekuje se da će prvorazredna senzacija uskoro biti školski brod *Galeb* i muzej o Titu, koji će izlagati građu o njegovoj svjetskoj politici i pomorskim putovanjima. Iako velika atraktivnost tog projekta proizlazi već iz same činjenice da će muzejski postav biti prikazan na slavnom Titovu brodu, još je veća magična privlačnost partizanskog vođe i svjetskog državnika koji i danas izaziva brojne i žustre ideološke prijepore.

No dok je *Galeb* muzealcima na neki način „pao s neba” zbog političkih i drugih okolnosti, priča o palači Tršćansko-riječkoga povlaštenog trgovačkog društva iz 18. stoljeća posve je drugačija. Muzej grada Rijeke već se od kraja 1990-ih zalaže za dobivanje te barokne palače – upravne zgrade najveće kompanije u Austrijskim nasljednim zemljama, danas poznate po nazivu njezina posljednjeg stanara – ljevaonice obojenih metala i tvornice *Rikard Benčić*, koja je pretežito proizvodila propelere i visokotlačne crpke (*Bosch* pumpe) za ubrizgavanje goriva u motore kamiona, autobusa i traktora. Ta je građevina najveća i najraskošnija poslovna zgrada 18. stoljeća u habsburškim zemljama. Nakon propasti tvornice cijeli kompleks otkupljuje Grad Rijeka, a Muzej grada Rijeke već potkraj 1990-ih počinje tražiti da mu

sl.10. Dvorana veduta – najraskošniji slikarski ciklus u Palači, zgradi Muzeja grada Rijeke, naslikan 1786. – 1789.

sl. 11. Salon šećera – uvod u povijest proizvodnje u Rijeci.

se Palača dodijeli, smatrajući da je ta zgrada kao dio nacionalne baštine najprikladnija za smještaj Muzeja. Palača je tlocrtno površine oko 1000 m², a s obzirom na to da ima pet katova, njezina ukupna površina iznosi oko 5000 m²! Palača se sastoji od prizemlja, mezanina, prvoga, drugoga i trećeg kata te od visokoga, dijelom iskoristivog potkrovlja. To je četiri puta više prostora nego u *Kockici*.

Muzej je 2004. objavio i poseban agitacijski deplijan kojim je nastojao upozoriti na skrivene i nepoznate ljepote Palače te uvjeriti gradske oce i građane da je ta monumentalna zgrada najprikladnija za muzej, koji će je jedini znati primjereno čuvati i koji će je otvoriti javnosti. Još je jedna činjenica muzealcima važna – zgrada je svjedok velikoga riječkog poslovnog, trgovačkog i industrijskog uzleta te je stoga dragocjen muzejski „izložak“, a usto je i najpogodnija za izlaganje povijesti najvažnijega lučkog i industrijskog grada u Hrvatskoj.

Trebalo je proći desetak godina da Gradska uprava prihvati zamisao i cijelu četvrt *Rikarda Benčića* namijeni

smještaju više kulturnih ustanova – Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, Gradske knjižnice i Muzeja grada Rijeke. Odlučeno je da se izgradi i posebna Dječja kuća, kojom će upravljati više institucija, a cijela je četvrt nazvana – *Art kvart!*

Prostori i postav Muzeja grada Rijeke

Od pet etaža zgrade dvije su, prvi i drugi kat, prikladne za izložbeni prostor. Prizemlje, uz ulaznu recepciju i pomoćne prostorije, ima tri prostora namijenjena za iznajmljivanje komercijalnoj djelatnosti. U jednom će prostoru biti kavana i slastičarnica, u drugome se predviđa suvenirnica-knjižara, a treći je namijenjen poslovnici turističke agencije, banke ili osiguravajućeg društva. Iz prizemlja u gornje katove vodi monumentalno stubište – *scalone*. Polukat – mezanin, podijeljen je na dvije niske odvojene polovice; u zapadnoj je muzejski depo – čuvaonica, a u istočnoj su edukativna radionica i knjižnica.

Iznad stalnog postava, na trećem katu, smješteni su uredi, apartman za goste i prostori za energetska postrojenja. Visoko potkrovlje također je dijelom iskoristivo za smještaj dokumentacije i arhivske građe te za pomoćne prostorije.

Stalni postav osmišljen je dvodijelno: dva kata – dvije cjeline. Prvi je kat namijenjen pregledu novije riječke povijesti. U uvodnoj je prostoriji ukratko izložen prikaz cjelokupne riječke povijesti u deset točaka. U daljnjim dvoranama slijedi prikaz triju stoljeća novije riječke povijesti – od proglašenja Rijeke slobodnom lukom 1719. do njezina proglašenja Kulturnom prijestolnicom Europe 2020.

Nazivi prostorija upućuju na njihov sadržaj. Prva podsjeća na tri stoljeća i tri glavne teme riječke industrije – šećer, papir i željezo. Potom slijedi dvorana *Carski orao i mletački lav* – s carskim portretima Karla VI., Marije Terezije i Franje I. Stjepana Lotarinškog. Tu su i portreti nacionalnih vođa koji su imali važnu ulogu u riječkoj novijoj povijesti – Josipa Jelačića, hrvatskog bana i ujedno riječkoga guvernera, te Ferenc Deaka, mađarskog ministra, pokretača Austro-ugarske i Ugarsko-hrvatske nagodbe. Jedan je kut prostorije posvećen Veneciji – kao podsjetnik da su Riječani sve do kraja 18. stoljeća gledali venecijanske otoke Cres i Krk.

Daljnja je prostorija namijenjena početcima industrijalizacije, Tvornici papira Smith & Meynier, koja 1833. uvodi prvi parni stroj, doseže visoku kvalitetu i osvaja medalje na brojnim sajmovima. Potom slijedi prikaz metalne industrije, izuma torpeda i prve velike rafinerije nafte na Mlaku. Posebna prostorija govori o Mornaričkoj akademiji u Rijeci, na kojoj su se obrazovali austrougarski mornarički časnici i koja se isticala visokim znanstvenim dostignućima – osobito se pročula po eksperimentalnom dokazivanju proboja zvučnog zida. Dio prostora posvećen je riječkoj višejezičnosti, mađarskoj i hrvatskoj gimnaziji, te borbi za kulturnu prevlast.

Posebna, *Fumijeva* dvorana nazvana je po tvorcu oslikanog svoda s alegorijskim prikazima obilja i plodnosti. Pod iluzionističkim nebom na kojemu lebde jedre letalice i razdragani puti smještena je cjelina *Riječki protagonisti*. Riječ je o bistama i reprezentativnim portretima dvanaestorice znamenitih Riječana iz doba uspona

građanstva, od prve polovice 19. do prve polovice 20. stoljeća.

Nadalje, je prikazana riječka „laka industrija” – proizvodnja namještaja (stolice *Thonet*), štednjaka, šešira te riže, kave, čokolade, soda-vode, vina i lijekova.

Cjelina nazvana *Riječki orao* prikazuje glavne teme i vođe riječke politike od kraja 19. stoljeća do međuratnih godina – mađarone, Hrvate, Talijane i – autonomaše. Tu su i D'Annunzio i Riječka država, kao i podsjetnik na simboličkih „sedam zastava” koje su se izmijenile u Rijeci tijekom 20. stoljeća.

Posebna je cjelina posvećena iseljavanju primoraca u Ameriku i podsjećanju na Rijeku kao veliku iseljeničku luku. Daljnja je tema *Kazalište*, s podsjećanjem na domaće autore poput Ivana Zajca – i na gostovanja slavni skladatelja i pjevača u Rijeci.

Rat i mir obrađuje traume 1940-ih koje su razorile i opustošile grad, ali ga i trajno privezale za Hrvatsku. Posebna dvorana-hodnik posvećena je kulturi šlagera, popa, rocka i punka. Prikazana je i kronologija triju modernih stoljeća Rijeke, a završnu prostoriju – *Rijeka i svijet*, obilježava globus u središtu dvorane u kojoj fotografska povećanja i projekcije prikazuju opsežnu izgradnju Rijeke, luku, brodare i brodograditelje, kao i „velike nagrade”, međunarodne automobilske i motorističke utrke. Tom dvoranom završava prikaz povijesti Rijeke.

Drugi je kat drukčije koncipiran. Uglavnom je posvećen Kompaniji, proizvodnji šećera i zgradi nazvanoj Palača šećera. Postav počinje *Salonom šećera*, baroknoga i bidermajerskog ugođaja, a nastavlja se pričom o velikoj riječkoj Kompaniji i njezinim europskim dostignućima te prikazom osnivača i direktora Kompanije, a govori se i o sprezi Beča, Antwerpena, Trsta i Rijeke. Potom su izložene makete koje prikazuju tri velika pogona Kompanije – to su tri velika riječka kompleksa s 24 kotla za proizvodnju šećera. Riječka Kompanija od 1750. do 1775. ima monopol na proizvodnju i prodaju šećera u Austrijskim nasljednim zemljama. Na drugom su katu i najvažnije reprezentativne dvorane Palače, u kojima je postav podređen njihovu ugođaju. Središnja, *Svečana dvorana* za primanja i balove bogato je ukrašena baroknim štukaturama u dubokom reljefu te opremljena klasičističkim bijelim keramičkim pećima i velikim lusterima.

sl.12. Proizvodnja šećera – replike vrčeva i kalupa za šećer iz 18. stoljeća.

sl.13. Kalup za šećer (replika) okružena s dvije stotine i dvadeset kampanula ili glava šećera.

sl.14. Salon duhana – sažet prikaz stogodišnje riječke povijesti proizvodnje duhana, od 1850.-ih do 1940.-ih

Na nju se nadovezuje *Dvorana veduta*, sva oslikana prizorima monumentalnih trgova i dalekih krajeva. Barokni *capricci* – fantastične vedute trgova s kupolama i ruinama – podsjećaju na rimski barokni monumentalizam. Nižu se egzotični krajolici sa sfigama i piramidama, kao i ukrasne vinjete, cvjetni vijenci i medaljoni koji podsjećaju na kinezerie (franc. *chinoiserie* – kineske stvari). Treća, zasad posljednja cjelovito istražena, očišćena i restaurirana prostorija jest *Venerina dvorana* (koju neki nazivaju i *Budoar*). Zbog svoje prozračnosti i svjetline klasiističkog je ugođaja i posve je u suprotnosti s baroknom i monumentalističkom *Dvoranom veduta*. Iako ih dijeli samo nekoliko godina, jednu obilježava aristokratski ukus baroka, a drugu postrevolucionarni građanski stil.

Postav počinje pripoviješću o Kompaniji, o njezinu djelovanju, moći i dometima, a završava pričom o proizvodnji šećera. U prvoj od dvije manje dvorane govori se o plantažama šećera u srednjoameričkim kolonijama, o sječi trske i proizvodnji sirovog šećera koji se u bačvama dopremao u Europu, a druga je posvećena daljnjoj preradi šećera u europskim rafinerijama – šećeranama. U završnoj, *Šećernoj dvorani* izloženo je 220 velikih šećernih stožaca, „glava šećera”, od kojih je svaki težak više od četiri kilograma. Dakle, izložena je gotovo tona šećera u „glavama” nalik na zvonolike bijele forme koje su u Rijeci zvali *kampanuli*. U središtu dvorane, u posebnoj vitrini okruženoj šećernim zvonima, izložena je replika jedinoga sačuvanog glinenog kalupa iz riječke rafinerije šećera. To je, zapravo, jedini sačuvani predmet koji nas izravno povezuje s riječkom proizvodnjom šećera započetom 1752., a ugašenom 1809., u vrijeme Napoleonovih osvajanja i osnivanja Ilirskih provincija. Original riječkoga kalupa čuva se u Beču, u Tehničkome muzeju. Bila je

planirana posudba tog dragocjenog predmeta, no na kraju je u središnju vitrinu postavljena njegova vjerna replika.

Od ostalih prostorija drugoga kata jedna je namijenjena riječkoj proizvodnji duhana, a druga metalnoj tvornici *Rikard Benčić*, po kojoj se i danas zove cijeli kompleks. U znak sjećanja na Tvornicu duhana (*Manifattura tabacchi*), koja je u tom kompleksu radila gotovo puno stoljeće, ureden je *Salon duhana*, a tvornici *Rikard Benčić* također je posvećen poseban prostor. U muzejskoj Galeriji bit će prikazana izložba *More, kamen, grad* – revija zavičajno intoniranih slika riječkih i hrvatskih slikara. U tim će prostorijama, predviđenima za povremene izložbe, u travnju 2021. biti postavljena izložba *Nepoznati Klimt*, s djelima Gustava Klimta, njegova mlađeg brata Ernsta i Franza Matscha, naslikanima 1885. za svod i proscenij Općinskog kazališta – današnjeg HNK Ivana pl. Zajca.

Stalni postav Muzeja grada Rijeke nesumnjivo je golem napredak za sam Muzej, a sudeći po reakcijama onih koji su već imali priliku vidjeti unutrašnjost Palače šećera, novi je muzejski prostor veliki korak i za Rijeku i za Hrvatsku.

Tisuće posjetitelja – građana, kolega, muzealaca i kulturnjaka ne skrivaju oduševljenje. Mogle bi se ove riječi shvatiti i s podosta opreza, kao pretenciozan i neodmjeren komentar, previše osobna i pomalo iskrivljena percepcija ravnatelja Muzeja i autora stalnog postava, no reakcije koje danima slušam i čestitke koje još uvijek primam, kao i izjave građana u medijima, tjednima nakon otvorenja, uvjeravaju me da je postav Muzeja doista uspio i da je suradnja koju sam imao s dizajnericom Ni-

kolinom Jelavić Mitrović, kao i sa svim kustosima, stručnjacima, tehničarima, zaposlenicima i vanjskim suradnicima Muzeja grada Rijeke, bila višestruko plodonosna. Po mnogima je obnova monumentalne barokne palače kojoj u Hrvatskoj nema premca, te uređenje iznimno zanimljivog i uspješno postavljenog Muzeja najbolje što se 2020. dogodilo riječkoj Kulturnoj prijestolnici i Hrvatskoj – a neki su izjavili i da će ostvarenje Muzeja zadugo ostati nenadmašeno. Iako, na žalost, nismo na otvorenje mogli pozvati naše brojne dugogodišnje suradnike iz inozemstva, koji su odavna podržavali naše agitiranje za Muzej u Palači, zasad smo im poslali barem informaciju o otvorenju i fotografije zgrade i postava – i oni su također impresionirani.

Navodim samo dvojicu dugogodišnjih prijatelja, koji su nas zdušno podržavali i vjerovali u nas. Direktor Diplomatske akademije u Beču, ambasador Emil Brix, podržao nas je dok je još bio u važnoj ulozi direktora Austrijskog kulturnog Foruma u Ministarstvu vanjskih poslova Austrije, te predsjednik kulturnih instituta Europske Unije. On je oduševljen zgradom i postavom, te predlaže da uskoro dođe održati predavanje.

Luca Caburlotto, donedavna direktor – „sovrintendente“ za kulturna dobra Trsta, Veneta i regije Friuli-Venezia Giulia, danas direktor Regionalnih muzeja Friuli-Venezia Giulia, također je oduševljen onim što je vidio na fotografijama i žali da već dulje vrijeme ne može u Rijeku i da nije mogao sudjelovati niti u programu otvorenja.

Primljeno: 29. rujna 2020. i dopunjeno 28. studenoga 2020.

CITY MUSEUM OF RIJEKA IN THE SUGAR PALACE – THE OPENING OF THE PERMANENT EXHIBITION

On November 13, 2020, after almost four years from the time the feasibility study for the permanent exhibition was drawn up, at the beginning of 2017, the first integral permanent exhibition of City Museum of Rijeka was opened.

The museum was actually founded in 1961 and was then named the Museum of the People's Revolution. From 1976 it operated in a new building, with a specialised permanent exhibition, in a newly constructed building in the gubernatorial palace complex. After reorganisation that resulted in it becoming City Museum of Rijeka, the museum's professional staff started to assemble material important for the history of the city and to prepare for a new permanent exhibition in a suitable building.

The new permanent exhibition has been mounted in the Sugar Palace. This building, with a total area of about 5,000 square metres, was built by the Privileged Rijeka Trading Company in 1786 but is better known by the name of its most recent tenant the Rikard Benčić Metal Company. The building has been remodelled as museum, two floors of it presenting the relatively recent history of Rijeka, from 1719 to 2010, in addition to the story of the Privileged Company, of its successor the Tobacco Factory and the Rikard Benčić Works.